

M 415

Ronny Svarto
Vardofjäll 1
910 94 DIKANÄS

Motion till Sametinget

Ang. förändringar i rennäringslagen (1971:437)

Idag går en renhjord finansiera och utöka genom inkomster från annat håll. Den som försöker leva enbart på renskötsel kan genom moderna möjligheter bli utkonkurrerad av de som genom externa inkomster inte är beroende av något slaktuttag och därför kan låta sin renhjord växa. Rösträtten i samebyn är idag graderad i ekonomiska frågor. Den med högsta renantalet bestämmer alltså mest, oavsett om den personen är mest beroende av renskötseln och renskötselrätten eller ej. Det mest tidsenliga förfaringsättet är därför att varje samebymedlem ska ha en röst i samtliga frågor inom samebyn, samt att medlem i sameby ej får ha annat huvudsakligt förvärvsarbete. Omyndiga barn är inte beroende av renskötsel för sin försörjning och har alltså inte själva något ekonomiskt behov av att uppta samebyns betesresurser genom egna renar, men av traditionella och kulturella skäl kan det ändå motiveras att de får rätt att äga renar i eget märke, men de bör inte ha rätt till att äga större renhjord än 10 renar i eget märke. Om den graderade rösträtten tas bort, bortfaller behovet för många att ha en större renhjord än man kan leva av. För att utöka möjligheterna för fler samer att ägna sig åt renskötsel bör ett maxtak införas även för hur många renar varje enskild myndig renägare får inneha. Att införa ett maxtak på 700 renar per myndig renägare är rimligt med tanke på försörjningsmöjligheterna och fördelning av betesresurserna.

För att förbättra företagsklimatet och kontrollen inom samebyarna bör varje sameby årligen åläggs att insända förvaltningsberättelse, revisionsberättelse, aktuell medlemsförteckning och årsmötesprotokoll till Sametinget.

Idag är det samebyarna som inom sig fördelar rovdjursersättningarna. Detta är en ekonomisk fråga och idag gäller graderad rösträtt vid beslut om fördelningen av dessa medel mellan samebyns medlemmar. Med ökade rovdjurstammar och för de enskilda renskötsel företagens säkerhet, särskilt de mindre företagens, bör renräkningen ske årligen och insändas till Sametinget, där den tillsammans med slaktuttaget för var renägare ligger till grund för rovdjursersättningen, som ska utbetalas till renägarna direkt från Sametinget, så att varje enskild renägare får ersättning utifrån aktuella rovdjursförluster

Sametinget är idag sektorsmyndighet för renskötseln. Eftersom hela det samiska folket har rösträtt i Sametinget, alltså även av samer utanför renskötseln och samebyarna och hela det samiska folket är bärare av renskötselrätten med tillhörande rättigheter till naturresurserna, bör de samiska resurserna fördelas inom det samiska folket på ett annat sätt än idag och omfattande alla samer i mån av behov och tillgång – den samiska rätten ska inte enbart vara kollektivt knuten till samebyn, som är en ekonomisk förening för renskötare, skapad av svenska staten under 1970-talet. Det bör därför vara Sametinget som skall fördela de samiska resurserna utifrån behov och tillgång, genom ansökningsförfarande från samer utanför samebyarna.

Idag delas intrångsersättningarna för upplåtelser enligt 32 § rennäringslagen mellan berörd sameby och samefonden, ur vilken alla samer skall kunna söka medel – oavsett om de är drabbade av intrånget eller ej. Samer utanför dagens samebyar betalar intrångsersättningar för sådana upplåtelser till områdets sameby, även om de är fast boende inom samiskt kärnområde och får hela eller delar av sin försörjning från samiska resurser. Dessa samer utanför samebyn får ingen

intrångsersättning för mark- och vattenupplåtelser som även drabbar dem – exempelvis upplåtelser för vattenkraft och gruvor. Det samiska folket är ett folk, men klyvs av rennäringslagen. För att närma sig ett rättvisare, stärkt samiskt samhälle bör Sametinget även verka för att kartlägga, bevaka och förhandla om ersättningsanspråken för samer utanför samebyarna, men boende inom samiskt kärnområde, där intrång i naturresurserna sker.

Den samiska rätten är knuten till ett folk och en kultur och bör därför även fortsättningsvis inte kunna upplåtas. Däremot bör överklagningsrätten till förvaltningsrätten, som togs bort 1997 för enskilda personer när det gäller upplåtelser enligt 32 § rennäringslagen (1971:437), återinföras för att öka rättssäkerheten.

Jag yrkar därför

- att rösträtten inom samebyn i alla frågor skall motsvara en medlem en röst
- att medlem i sameby ej får ha annat huvudsakligt förvärvsarbete
- att det införs ett maxtak på 700 renar för varje enskild renägare, samt att omyndiga barn högst får äga 10 renar, om inte reninnehavet gäller arv förvaltat av överförmyndare
- att varje sameby årligen åläggs att insända förvaltningsberättelse, revisionsberättelse, aktuell medlemsförteckning och årsmötesprotokoll till Sametinget
- att renräkningen sker årligen och insändes till Sametinget, där den tillsammans med slaktuttaget för var renägare ligger till grund för rovdjursersättningen, som ska utbetalas till renägarna direkt från Sametinget, så att varje enskild renägare får ersättning utifrån aktuella rovdjursförluster
- att Sametinget ska verka för att Sametingets myndighet ska fördela de samiska rättigheterna inom det samiska folket, både omfattande samebyar och enskilda samer utanför samebyarna
- att Sametinget ska verka för att även kartlägga, bevaka och förhandla om ersättningsanspråken för samer utanför samebyarna, men boende inom samiskt kärnområde, där intrång i naturresurserna sker
- att den samiska rätten ej får upplåtas
- att återinföra överklagningsrätten till förvaltningsrätten för enskilda personer, när det gäller upplåtelser enligt 32 § rennäringslagen (1971:437)

2012-02-11

Roriny Svarto
Sametingsledamot